

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію кандидата економічних наук, головного бухгалтера ТОВ «Нью-Паріс» **Безвершого К.В.**; кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ХДУХТ **Бочулі Т.В.** на тему: **«Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні»** (К.: Центр учбової літератури, 2014. – 184 с.)

Сьогодні вкрай важливо зосередити всю увагу, спрямувати всі зусилля на розробку нових ідей, які будуть основою розвитку нової системи бухгалтерського обліку. Нова – це й інша, й краща. Не мається на увазі відмова від усталених правил і традицій. Немає потреби руйнувати систему, яка успішно працювала упродовж довгих років та повністю відповідала запитам в якісній економічній інформації, що є основою управління.

Нині потреба в розвитку цієї системи як інтегрованого середовища, в якому проходять складні інформаційно-комунікаційні процеси. Це питання було актуальним повсякчас, оскільки з кожним новим науковим відкриттям змінювалося уявлення про всю систему. Дійсно революційних змін на шляху розвитку бухгалтерського обліку було не так багато. Останнє, що стало квінтесенцією його динаміки – технологізація, яка стала поштовхом до появи нових форм та видів обліку. У літературі можна зустріти критику бухгалтерського обліку, аргументування відставання показників фінансової звітності від реальних інформаційних потреб користувачів усіх рівнів. Усі ці нарікання є обґрунтованими, мають право на висловлення та певним чином активізують роботу вчених в області формування продуктивних думок стосовно обліково-звітного забезпечення.

Запровадження у вітчизняній практиці міжнародних стандартів фінансової звітності є ще одним кроком на шляху адаптації української системи бухгалтерського обліку до провідної західної практики, в якій вже отримані реальні результати. Сьогодні слід мобілізувати всі можливі зусилля на розвиток такого обліково-звітного забезпечення, якому не буде жодних нарікань з боку теоретиків та практиків, що здатне задовольнити внутрішнє середовище бізнесу і його зовнішнє оточення, яке не варто розвивати іншими інформаційними відомостями, що дозволить вплинути на вартість інформації та на ефект від її застосування.

Абсолютний інтерес викликала робота, написана Безверхим К.В. та Бочулею Т.В. У монографії наведені позиції авторів щодо загальних аспектів, які стосуються організації обліково-інформаційного забезпечення та складання фінансової звітності. Викладені результати дослідження наочно демонстру-

ють глибоке опрацювання авторами проблеми, критичний аналіз наукових надбань сучасності та орієнтацію на потреби практики.

Монографія складається зі вступу, трьох розділів, висновків, а також списку використаних джерел.

У першому розділі монографії «Базис інтеграційних процесів у еволюції облікової інформації» розглянуто поняття інформації в його філософській інтерпретації. Викладено міркування стосовно інтеграції, уніфікації, стандартизації, формалізації облікової інформації. Розвинуто ідеї щодо організації процесу інформаційного забезпечення управління. Облікова інформація презентована через її інтелектуалізовану складову – знання про бізнес, яке не залежить від часу та простору. Мається на увазі, що ця частина інтелектуальної обробки даних затребувана у всіх проміжках часу, її корисність не зменшиться в майбутньому, а поєднання з іншими відомостями розвине до підвищеного рівня. Викладена стратегія інформаційної поведінки, на основі якої будуються всі інформаційні та бізнес-процеси. Автори наводять залежність між інформацією та споживачем, в якому уособлюють різні інституції. Ідея в тому, що звітність – це продукт облікової системи, а отже своєю основою має неабиякі затрати. Отже, як продукт виробляється «під споживача», так само й звітність складається «під користувача». У монографії виділена орієнтовано-цільова звітність як паралельна загальній фінансовій звітності інформаційна база, з якої управлінська система всіх рівнів експортує корисні відомості. Не залишені без уваги предмет та принципи бухгалтерського обліку. Автори навели власне визначення цих категорій, в яких простежується їх орієнтація на інформацію, що логічно походить з реалій сучасності, в яких це поняття є домінуючим. Значно оптимізована кла-

сифікація облікових систем через основні ієрархічні одиниці (тип-клас-сімейство-вид) у систематизації обліково-інформаційного забезпечення. Запропоновано розглядати облікову систему через поняття інформаційного комплексу, який в роботі наведений на макро- та мікрорівнях з деталізацією його функціоналу, що лежить в основі глобального для суб'єкта господарювання інформаційно-аналітичного забезпечення. Викликає зацікавленість погляд авторів на нові види обліку. Не зменшуючи ролі попередніх досліджень наукової спільноти, у роботі запропоновані такі поняття: «облік як облік» та «інтелектуально-інтегровано-комунікаційно-багатоцільовий облік креативного характеру», що мають зорієнтувати на організацію інформаційної системи без надмірного ускладнення її процесів.

У другому розділі «Теоретико-методичні засади формування фінансової звітності в Україні» монографії ключове дослідження лежить в площині пропозиції нових ідей стосовно удосконалення організаційно-методичних підходів до складання та подання фінансової звітності з орієнтиром на зміни динаміки вітчизняного законодавства з цього питання. Простежується опікування авторами питання запровадження нових національних стандартів бухгалтерського обліку для цілей складання фінансової звітності українських підприємств. В роботі наведений ґрунтовний аналіз чинної методики складання фінансової звітності українських підприємств, що дозволило довести суттєву невідповідність національної практики вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності для українських підприємств. Окреслено ряд відмінностей з урахуванням міжнародної практики щодо сформованих критеріїв віднесення підприємств як до малих, так і до середніх підприємств. Така ситуація, свідчить, про відсутність консенсусу між різними країнами світу з вищевказаного питання, тому, на сьогодні, це становить перепони до практичного застосування українськими підприємствами міжнародних стандартів фінансової звітності для МСП. У процесі дослідження авторами окремим питанням виділили потребу формування сучасного погляду на відображення показника чистого прибутку (збитку) у фінансовій звітності. Автори взяли за це питання та запропонували алгоритм приведення розрахунку чистого прибутку (збитку) виходячи з обліково-звітної інформації, узагальненої у звітності. Опрацьовано Методичні рекомендації по складанню форм фінансової звітності для українських підприємств з наведенням роз'яснень щодо їх

загальних аспектів, відмітних рис та практичного застосування в умовах нормативно-правової динаміки. Аналіз методичних рекомендацій розвинутий до меж критичного з оцінкою реального ефекту в практичній діяльності українських підприємств, виділяючи їх суперечливість та неузгодженість, а також відсутність єдності, що призводить до такого негативного явища як асиметричність, отже знижує практичну цінність.

Третій розділ «Сучасні зміни фінансової звітності в Україні» повністю орієнтований на роз'яснення організаційно-методичних аспектів трансформації та консолідації фінансової звітності. Автори навели основу трансформації та консолідації фінансової звітності у прив'язці до об'єктів бухгалтерського обліку, зокрема: біологічних активів, запасів, зобов'язань, інвестиційної нерухомості, нематеріальних активів, непоточних активів, оренди, основних засобів, фінансових інвестицій тощо. Запровадження національних стандартів є лише половиною справи. Наразі потрібно адаптувати їх до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності, що викликало складності у співвідношенні теорія/практика. Автори внесли на розгляд власний підхід до методики поетапної трансформації фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання, що покликано узгодити інформаційне забезпечення користувачів, які, розуміючи свою виключну роль, висувають підвищені вимоги до інформації. Наведено передумови, базис та причини запровадження інституту консолідованої фінансової звітності, який став результатом суттєвих зрушень у вітчизняній економіці під впливом глобальних економічних перетворень, що охопили бізнес на мікро- та макрорівнях. Простежується послідовність у дослідженні авторів, які продовжують дослідження національних положень бухгалтерського обліку, надаючи розгорнутий огляд нового нормативно-правового документа, призначеного для регулювання складання та подання консолідованої фінансової звітності українських підприємств. Зважаючи на потребу в належній інформаційній організації, запропоновані етапи формування консолідованої фінансової звітності для української практики, що покликано оптимізувати порядок складання та подання обліково-звітної інформації в усіх аспектах її подальшого руху.

Ознайомлення з матеріалом монографії буде корисним для всіх представників науки та практики, провідних фахівців і молодих вчених, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

Рецензент – А.А. Пилипенко доктор економічних наук, професор завідувач кафедри бухгалтерського обліку Харківського національного економічного університету